

[Poul Hartling.]

betegner et brud med tidligere tider. Dette stiller da også tydelige krav til oppositionens partier. Oppositionens partier er frie og selvstændige, men det må være vort ufravigelige mål at samle dem til et samarbejde, til det samarbejde, som er forudsætningen for, at der kan blive den nødvendige modvægt mod den ensidighedens politik, som vi har oplevet i denne samling.

Venstre vil fortsat bestræbe sig på at virke for, at dette samarbejde kan bygges op. Jeg tror ikke, det gør noget, at det markeres, at vi både har en regering og en opposition, en opposition, der både kan være et dagligt korrektiv, men også, når valget kommer, et alternativ, den anden mulighed.

Det er sagt fra regeringsside, bl. a. af det ærede medlem hr. Per Hækkerup, at venstre ikke har nemmet valgets tale. Jo, valgets tale var, at socialdemokratiet tabte 7 mandater. Det har vi forstået. Men den kendsgerning kan ikke få os til at ændre vor politik; og at socialistisk folkeparti fik en øget styrke, kan det heller ikke.

Vi har en mindretalsregering, landet har midlertidigt fået et socialistisk flertal. Man har indrettet sig i regeringen på dette interimistiske, og landet må bære det for den tid, det endnu varer. Vi har den opfattelse, at man ikke på det lange sigt skal ændre kurs eller bestemmelsessted på grund af veksellende skydække.

Poul Møller: I den lumre luft, som hviler over salen her i disse eftermiddagstimer, bestiger man talerstolen med den største medfølelse med tingets medlemmer. Man ser de matte, trætte øjne lyse taleren i møde, og man føler en dyb skyldfølelse ved overhovedet at ulejlige tinget ved at tage ordet. Så kan man selvfølgelig sige til mig: bliv så nede, men nu er det jo engang disse regler, vi spiller efter, og de må vel også spilles igennem i dag, selv om jeg lige som alle andre medlemmer af tinget udmærket forstår trætheden ved den rivende ordstrøm, som har lydt herinde i de sidste uger.

Vi ved jo godt, at sådan kan det tit gå i slutningen af samlingen, men jeg har i hvert fald en tydelig fornemmelse af, at det i år har været værre end i de senere år. Pressen og offentligheden har vel for længst opgivet at følge med og følge vort arbejde, og kun

et såre lille antal af medlemmerne, de mest vågne af dem, ved, hvad der egentlig er vedtaget i disse dage; hvilke konsekvenser disse vedtagelser vil få, er der vel næsten ingen der ved noget om.

Kan vi nu være dette race bekendt? I de sidste 11 arbejdsdage er 61 lovforslag kommet igennem møllen til anden og tredje behandling; både anden og tredje behandling af 61 lovforslag har altså fundet sted på 11 arbejdsdage, hvilket svarer til, at halvdelen af det samlede antal vedtagne love er ført igennem til anden og tredje behandling på 11 dage. Hvor megen saglighed kan der forventes, hvor megen rimelighed kan der være i at tro på, at udvalgsbehandlingerne mellem anden og tredje behandling under sådanne forhold er blevet mere end en skueret? Vi ved jo endda, at det i år er blevet skik at springe denne udvalgsbehandling over, også hvor man ikke gjorde det tidligere. Fra 1953, da vi ikke havde landstinget længere, var det skik, at hvis der var vedtaget ændringsforslag ved anden behandling, lod vi altid udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling finde sted som en sikkerhedsventil. Gang på gang har vi hørt den højtærede formand foreslå, at man undlod dette, og vi andre har ikke haft mod, dristighed, handlekraft og beslutsomhed nok til at prøve på at standse det, fordi man ikke ville chikanere tingets medlemmer.

Jeg tror, det er sørgeligt, at vort arbejde foregår på denne måde. Ser vi på, hvad der har været af tid til gruppemøder under denne ekspedition af lovgivningsvirksomheden, er gruppemøderne jo blevet en forelæggelse fra ordførerens side af, hvilken betænkning man tænker afgivet, og der har praktisk talt ingen tid været til på de få dage at få en egentlig debat om, hvorvidt udvalgsmedlemmers og ordførers indstilling til grupperne var rigtig. Og vi må dog ikke glemme, at gruppemøder er noget ganske centralt for, at de almindelige medlemmer her i tinget kan følge med i lovgivningsarbejdet og kan ytre deres synspunkter. Hvis ikke de skal gøre det fra tingets talerstol, må de gøre det gennem gruppemødernes drøftelse af de enkelte lovforslag. Af lutter kærlighed til vort demokrati er vi ved at glemme vort eget demokrati. Som det har fungeret i disse dage, vil jeg sige til det høje folketing, er det simpelt hen for dårligt.